

VIL KUTTE FLYREISER

Ansatte ved universitetene i Oslo og Bergen stiller klimakrav til ledelsen.

du omorganiserer virksomheten slik det er beskrevet i hovedavtalen, er forbi. Du organiserer virksomheten løpende ut fra oppgaver som skal løses. Det er ingen i Arbeidsgiverrådet som ønsker å svekke samhandlingen med fagforeningene. Det vi har stilt spørsmålstegn ved, er arbeidsmetodikken: Er det å gjennomføre forhandlinger den rette måten, eller er det mer interessant å ta dette inn i drøftingsregimet?

OSLOMET: VISSTE IKKE

Mens de tillitsvalgte ved HINN har fått arbeidsgivers innspill til orientering, visste ikke Forskerforbundets tillitsvalgt ved Oslo met at universitetet hadde sendt svar før Forskerforum ringte.

– Kjenner dere til dette?

– Nei, det gjør jeg ikke. Det er jo morsomt siden Arbeidsgiverrådet gjør det helt klart at dette skal diskuteres lokalt først, med tillitsvalgte og lokale ledere, sier hovedtillitsvalgt Erik Dahlgren.

Forskerforum har bedt om innsyn i svarbrevene fra Oslo met, Universitetet i Sørøst-Norge, Universitetet i Bergen, NTNU og Universitetet i Oslo. Dette har vi ikke fått, med begrunnelse i at det ville svekke statens forhandlingsposisjon.

– SISTE SKANSE

Medbestemmelse er ikke uproblematisk i staten, ettersom statlige organer også er underlagt politisk styring, noe privat næringsliv ikke er. Universiteter og høyskoler har ytterligere et nivå med styring.

– For institusjoner i UH-sektoren er det en utfordring med valgte, kollegiale organer og medbestemmelse på flere nivåer. Det kan gi tunge og vanskelige beslutningsprosesser, sier Borgos.

Siden styrene vedtar budsjetter, er forhandlingsretten allerede begrenset av vedtakene i de ulike styrene. Men de siste årene har flere kollegier blitt erstattet av styre med eksterne flertall og ekstern styreleder, og styre har blitt til råd uten beslutningsmyndighet.

– Når de kollegiale styrene er truet, er det fagforeningene som sitter igjen med ansvar for medbestemmelse. Hvis vi blir ytterligere presset med en reforhandlet hovedavtale, så mister vi et viktig politisk verktøy i vårt arbeid. Det er den siste skansen vi har for å opprettholde vår troverdighet ovenfor de ansatte, sier Borgos.

◆ AV JULIA LOGE

Se også debattinnlegg om Arbeidsgiverrådet og hovedavtalen på side 43.

KLIMA – Det er ikke noen bevissthet knyttet til flyreiser. Man søker om å reise til USA, Kina, Hong Kong og Singapore over en lav sko, sier førsteamanuensis Kjerstin Aukrust.

Hun er blant initiativtakerne til et klimaoppnevning ved Universitetet i Oslo (UiO). De ber om at universitetet reduserer utslippet av klimagasser i tråd med anbefalingene fra FNs klimapanel, og sier at det enkleste er å begynne med å redusere flyreisene.

– For forskere er det et yrkeskrav å dra på konferanser, du blir oppfordret til det og kastet penger etter hvis du vil dra på konferanser. Ja, vi vil også ha internasjonalisering, men ikke for enhver pris, sier Aukrust.

MER TOG OG VIDEO

Ifølge tall som initiativtakerne har fått fra UiO, fløy de ansatte 62,2 millioner kilometer i 2018. Dette tilsvarer 80 ganger tur-retur månen, og er mer enn noensinne. Nå ber de universitetet legge til rette for mer tog og videokonferanser, færre interne arrangementer som krever fly og doktorgradsopponenter som må flys over Atlanterhavet, samt klimavoter for hvert institutt.

Ansatte ved Universitetet i Bergen (UiB) har kommet med et tilsvarende krav.

– Jeg er genuint bekymret for situasjonen. Da kan jeg ikke bare stå på en talerstol og fortelle om elendigheten og samtidig lukke øynene for

våre egne klimagassutslipp. Det handler om troverdighet. Her har vi sviktet fundamentalt, sier klimaforsker Helge Drange til På Høyden.

REALISTISK HALVERING

UiB-rector Dag Rune Olsen sier til NRK at en halvering innen 2025 kan være realistisk:

– Vi kommer til å legge frem en plan hvor vi foreslår 10–15 prosents reduksjon i flyreisene hvert år fremover.

I mai kommer det et såkalt klimaregnskap for UiO som styret skal behandle i juni eller september. Basert på rapporten skal de avgjøre hva UiO skal gjøre for å redusere sitt eget klimaavtrykk. Rektor Svein Stølen sier at de allerede har tatt noen grep, som å slutte med styreseminar i utlandet.

Også ved NTNU jobbes det med klimatiltak i forbindelse med en ny miljøhandlingsplan. Målet er å halvere det totale klimaavtrykket innen 2030. Ifølge Universitetsavisa er det lagt frem et forslag om å innføre en intern avgift på flyreiser.

Forsknings- og utdanningsminister Iselin Nybø (V) ga tidligere i år lederne i sektoren klar beskjed om at regjeringen forventer at universitetene får ned klimagassutslippene.

◆ AV JØRGEN SVARSTAD OG JULIA LOGE

■ – Man flyr inn forskere fra fjern og nær for å holde et foredrag på 20 minutter, uten at man har et forhold til hva det koster kloden, sier Kjerstin Aukrust. Her fra Oslo Lufthavn.

FOTO: SHUTTERSTOCK